

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ โยมมาวัดมาวามาวายทาน สิ่งทีถวายนี่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ เวลาฟังธรรมๆ สัจธรรมนั้นนะ สิ่งทีพระบิณฑบาต เวลาตักอาหารแล้วปฏิสังขาโย พิจารณา แล้วถึงฉันอาหาร ฉันอาหารเสร็จแล้ว สิ่งทีว่าถวายนๆ ปัจจัย ๔ เครื่องดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้ทำไม ดำรงชีวิตไว้คั่นคว้าหาสัจจะความจริงง

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิต ปฏิสนธิจิต การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะๆ เวลาคนเกิดมามีกายกับใจๆ เวลากายกับใจ สมัยพุทธกาลเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ เพราะคนอยู่ในสมัยนั้นใช่ใหม่ โหยหาการหาสัจธรรมอันนั้นใช่ใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พระอรหันต์เต็มไปหมดเลย เต็มไปหมดเพราะเขาแสวงหา เขามีการกระทำ มีการกระทำนั้นนะ เพราะพรหมณ์เขามีอยู่แล้ว การบูชาไฟๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ชฎิล ๓ พี่น้อง เขาก็เป็นพวกพรหมณ์นี้แหละ เขาก็บูชาไฟของเขา เขาเพ่งกลีณของเขา เขาเพ่งไฟของเขา จนเขามีฤทธิ์มีเดชนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปจับพญานาคเขาไว้ในบาตรหมด แล้วเวลาถ้าเป็นความจริงๆ คนมีฤทธิ์มีเดชมันก็ตายหมด คนเราจะมีทุกข์ความยากขนาดไหน จะมีความสุขสิ้นฟ้าขนาดไหน ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดทั้งนั้นนะ มันไม่มีสัจธรรมอันใดที่มันจะมาชำระล้างกิเลส ตัณหาความทะยานอยากในใจอันนั้นได้ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมง ฟังธรรม ฟังธรรมอันนี้ง ฟังธรรมคือฟังสัจจะความจริงง แล้วสัจจะความจริงนี้มันเกิดได้ที่ไหนละ มันเกิดได้ที่บนหัวใจของมนุษย์ง

ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์มีกายกับใจๆ หัวใจนี้หัวใจที่มันปฏิสนธิจิต เกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ การกำเนิด กำเนิดเป็นมนุษย์นี้ พอเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้วมีกายกับใจๆ

สุขภาพกาย คุณิ เวล่านักกีฬาเขาต้องฝึกซ้อมของเขา สุขภาพจิตๆ นะ ถ้าคนไม่มีหัวใจ คุณักมวยสิ ถ้าใจไม่สู้ แพ้ทั้งนั้นนะ เริ่มต้นที่หัวใจ คุณิ ทำหน้าที่การงานก็เหมือนกันถ้าคนมีความเพียร มีความวิริยะอุตสาหะด้วยหัวใจของเขา ทำแล้วมันจะมีความผิดพลาดอย่างไรมันฝึกหัดได้ ถ้าฝึกหัดได้ ทางการแพทย์เจริญๆ เจริญก็ขึ้นใจ คุณิ แลร่างกายนี้ไง คุณิ แลร่างกายนี้ สุขภาพกายๆ ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกายนี้ไง

ถ้าสุขภาพกาย ถ้าไม่มีหัวใจเขาเรียกว่าคนตาย คนที่มีหัวใจอยู่ในร่างกายเขาเรียกว่าคนคนยังมีชีวิตอยู่ ชีวิตอยู่นี้เพราะหัวใจดวงนั้นมันมีความสุขความทุกข์ เพราะหัวใจดวงนั้นมีความสุขความทุกข์ แต่ทางโลก ทางวิทยาศาสตร์ เราไม่เชื่อสิ่งใดเลยที่เป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ เราจะเชื่อสิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์ได้ สิ่งที่พิสูจน์ได้ๆ คนเราก็จะอยู่ค่าฟ้าใ หายอายุวัฒนะกันใจ แต่ถ้าเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมโอสถๆ

คำว่า “ธรรมโอสถ” สัจธรรมอันนี้นะ คุณิ เวลาหลวงตาท่านพูดถึงนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกับห้างสรรพสินค้า คำว่า “ห้างสรรพสินค้า” เขาไปเดินตากแอร์กันนะเดี๋ยวนี้ เขาไม่ไปซื้อของหรอก ถ้าใครเข้าไปมีเงินมีทองมากน้อยแค่ไหน ต้องการสินค้าสิ่งใดก็ได้สิ่งนั้นมา มีตั้งแต่สิ่งที่พื้นๆ ขึ้นไปจนถึงสิ่งที่มีคุณค่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคุณค่ามาก สั่งสอนสั่งคมให้เขามีน้ำใจต่อกัน ให้กตัญญูกตเวที ให้รู้จักบุญคุณของคน สิ่งนี้เป็นคุณงามความดีทั้งนั้นนะ คุณงามความดีก็เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขในสังคมนะ

ถ้าในสังคมนะ สังคม แล้วเวลาต้องพลัดพราก คนเรารักกันนะ แล้วต้องพลัดพรากกันนะ มันหลุดกระชากหัวใจไปเลยละ แต่เวลาศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นสัจจะเป็นความจริงอันหนึ่ง ไม่มีใครสามารถจะฝืนไปยื่นขวางความจริงอันนั้นได้ ความจริงอันนั้นต้องเป็นเช่นนั้น ถ้าเป็นเช่นนั้น เป็นเช่นนั้นแล้วใจเรายอมรับไหม ใจมันยอมรับ นี้ไง ศึกษาธรรม ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติไง ถ้าศึกษามาเป็นสัจจะเป็นความจริง

เราเกิดมาแล้ว สิ่งที่เราปรารถนา ปรารถนาก็ทรัพย์สมบัติใจ ทรัพย์สมบัติขึ้นมาเพื่อความมั่นคงของชีวิต ทรัพย์สมบัติเพื่อความมีความสุข อันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาของคนนะ เงินซื้อได้เป็นบางอย่าง เงินซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกได้ สุขภาพร่างกาย เงินสามารถให้เขาดูแลรักษาเราได้ แต่มันซื้อไม่ได้ทั้งหมดหรอก มันซื้อหัวใจคนไม่ได้ มันซื้อหัวใจคนที่ยิ่งใหญ่ หัวใจคนที่มีคุณธรรมไม่ได้

แต่มันซื้อหัวใจคนอื่นได้ ซื้อคนที่จิตใจไม่เข้มแข็ง เขาซื้อของเขาไป เราไม่ขายวิญญาน ไครขายวิญญาน คนนั้นไม่มีคุณภาพ ถ้าคนไม่มีคุณภาพ แล้วถ้ามันเป็นความจริงๆ ขึ้นมา เงินมันซื้อไม่ได้ทุกอย่างหรอก แต่มันมีความจำเป็นไหม มันก็มีความจำเป็นส่วนหนึ่ง คุณ คุณพระเรา เวลาบวชพระ บริหาร ๘ นั่นนะปัจจัย ๔ บาตรคืออาหารให้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข็ง เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สิ่งนี้ขาดไม่ได้ เงินซื้อพวกนี้ได้ เงินทำประโยชน์ได้ เงินทำประโยชน์ได้ หมายความว่า เรามีเงินมีทอง เราจะช่วยเหลือกิจการใครก็ได้ คนที่เขาขาดตกบกพร่อง เราให้ของเราเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา มันทำประโยชน์ได้ถ้าหัวใจของคนที่เป็นธรรมๆ ถ้ามันเป็นประโยชน์ได้ เห็นไหม

แต่ถ้าเป็นธรรมที่เป็นสังฆธรรมในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยหัวใจของเราเอง คุณ เวลาสุขภาพกาย คนที่ออกกำลังกาย คนที่เขาดูแลร่างกายของเขา เขาจะแข็งแรงของเขา คนที่สุขภาพจิตๆ เราฝึกหัด เรามีศีล มีสมาธิ มีปัญญาของเรา ถ้าเรามีศีล สมาธิ ปัญญาของเรา เราจะฟื้นฟูจิตใจของเราไป

ทำไมเราเกิดมามันทุกข์มันยากขนาดนี้ เวลามันทุกข์ยากขนาดนี้นะ เพราะเราคิดว่าถ้ามันประสบความสำเร็จทางโลกมันจะมีความสุขๆ แสงหาไปเถอะ ตะครุบเงาไปเรื่อย ตะครุบเงาไปเรื่อย กิเลสมันก็แห่เรื่อย กิเลสมันก็กระตุ้นเรื่อย แล้วกระตุ้นเข้ามาแล้วมันไม่เจอความสุขจริงสักที ได้แค่นั้นจะพอ แค่นั้นจะพอๆ ไม่เคยพอสักที ตัดหน้าล้นฝั่งนะ ถมไม่เต็มหรอก ถมทะเลไม่มีวันเต็ม

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัตินะ เวลาเราทุกคนถ้ามาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วคนที่มีอำนาจวาสนานะ คนที่มีอำนาจวาสนาหมายถึงว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาผู้ที่ฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเหมือนหงายของที่คว่ำอยู่ ถ้วยโถโอชามที่มันคว่ำอยู่ มันรับสิ่งใดไม่ได้เลย ถ้ามันได้หงายขึ้นมา สิ่งใดก็แล้วแต่มันจะเข้าไปตกในถ้วยโถโอชามอันนั้นได้

หัวใจของเรามีกิเลสมีทิฏฐิมานะมันกว่าไว้ ถือตัวถือนอนว่ายใหญ่ ถือนอนว่ายคนว่าขำรู้ ถือนอนว่ายคนว่าขำแน่ แต่ถ้าว้นไหนด้ามีสติมีปัญญาขึ้นมาจะ เขาบอกว่า คนก็ไม่ใหญ่กว่าโลงหรอก

คนก็เท่านั้นแหละ คนมันจะดิจะชั่วอยู่ที่การกระทำ คนจะดิจะชั่วอยู่ที่หัวใจ ถ้ามันคิดได้ของมันนะ แล้วสิ่งใดที่มีค่าละ ถ้าสิ่งใดที่มีค่า สัจจะ คุณธรรมมันอยู่ที่ไหนละ เราก็มืดแปดด้าน เรามีการศึกษา เรารู้ไปทุกๆ เรื่องเลย แต่ไม่รู้เรื่องของตัวเองเลย แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนถึงเรื่องอะไรละ เงี้ยหลุงฟัง นี่แหละมันจะหงายภาชนะของมันขึ้นมา ใจ ถ้าคนเรานะ หงายหัวใจเรามา เปิดหัวใจเรามา นี่คือนุญนะ นุญนี้มหาศาลมากเลย

ในโลกสังคมเที่ยวชี้หน้ากันนะ มิ่งนะโง่ ไปวัดไปวานีไอ้พวกโง่ มิ่งคุณุตี ภูอยู่บ้านภูมี ความสุขมาก อยู่ในห้องแอร์

มันเปิดแอร์จนหนาวสันมันยังทุกข์อยู่ในใจมันนะ มันยังชี้หน้าเขาอยู่ว่ามิ่งโง่ๆ ใจ มันหา ตัวคนไม่เจอ ไม่รู้จักสัจจะความจริงในใจใจ เพราะมันไม่มีอำนาจวาสนาใจ ถ้ามีอำนาจวาสนา มันจะเกิดทิฏฐิมานะใจ ไปวัด ไปจับผิดพระ อู้ย! เอาซะเยอะเยอะเลย ฉันก็นิดเดียว อู้ย! พระชี้ โลกเลย

พระที่มีคุณธรรม ทุกคนเป็นเนื่อนาบุญของโลก ทุกคนก็อยากจะให้ฉลองศรัทธาของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แย่งชิงกันอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ ถวายทานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเป็นสิ่งที่เป็นสัจจะ เขาก็แย่งกัน ถ้าเขาแย่งกัน มันก็อยู่ที่ว่าท่านจะบริหารอย่างไร ท่านจะรักษาน้ำใจของศรัทธาไทยอย่างไร นั่นก็เป็นอีกเรื่อง หนึ่งนะ แต่เราบอก อู้ย! ชี้โลกๆ...ก็มิ่งไม่เคยให้ มิ่งก็คิดหนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง คิดแบบ วิทยาศาสตร์ใจ

แต่ธรรมะนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีทุกตะเข้ใจเป็นผู้ที่ รับจ้างไถนาคนงานใจ แล้วถึงเวลาจะไปไถนา ถึงที่เวลาคนหนึ่ง ญาติของเขาต้องเอาข้าวมาส่ง โอ้โฮ! เขาหิว เขารอ หิวกระหายมาก ถึงเวลาเขาจะเอาข้าวมาส่ง พระกัศสปะก็เข้าฌานสมาบัติ ออกมาจากฌานสมาบัติก็จะมาโปรดคนทุกข์คนยาก เวลาเขาเอาข้าวมาส่งนะ คนหิวกระหายจน จะเป็นจะตาย แต่เห็นพระกัศสปะแล้วมันชื่นใจ ได้ถวายทานอันนั้นไป พระกัศสปะเพิ่งออกจาก ฌานสมาบัติ เสร็จแล้วมันได้อิมหัวใจใจ ทั้งๆ ที่หิวกระหายนะ อิมหัวใจกลับไปก็ไปไถนาต่อ พอไถนาขึ้นไป ดินที่พลิกขึ้นมาเป็นทองคำทั้งนั้นเลย เป็นทองคำๆ

เป็นทุกตะเข้ใจ เป็นคนจน มีทองคำได้้อย่างไร มีทองคำก็หัวขาด ก็ไปเฝ้าพระเจ้าพิม พิศาร บอกข้าพเจ้าเป็นทุกตะเข้ใจ เป็นคนทุกข์คนยาก แต่เวลาไถนาไปแล้วมันก็เป็นทองคำๆ

พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบัน ท่านเข้าใจเรื่องเวรเรื่องกรรม ท่านถึงสั่งให้อำมาตย์เอาเกวียนไปบรรทุกทองคำนั้นมา พอไปบรรทุกทองคำนั้นมา พอไปหยิบทองคำขึ้นมากลายเป็นดินหมดเลย แล้วกลับมาเฝ้าพระเจ้าพิมพิสารบอกว่า ไปเห็นทองคำจริงๆ แต่พอยกขึ้นมามันกลายเป็นดินทั้งนั้นนะ

พระเจ้าพิมพิสารบอกว่า ให้เรากลับไปใหม่ บอกว่าให้ไปขนทองคำของทุกตะเข้ญใจคนนี่ ไม่ใช่เป็นทองคำของคนอื่น

พอไปถึงที่นั้นนะ พอยกขึ้นมาเป็นทองคำอย่างเดิม ยกขึ้นมาเป็นทองคำ ทุกชิ้นมา ๘๐ เล่มเกวียน พระเจ้าพิมพิสารจึงตั้งให้เป็นเศรษฐี เป็นเศรษฐีประจำรัชกาล

ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมอย่างนี้ แต่เราฟังธรรมอย่างนี้เราก็อยากกันนะ อู้อู! ไปหาพระนะ เข้ามานสมาบัติจะไปใส่บาตรนะ...มันชานอ้อย ถ้าชานอย่างนั้นมันชานอ้อย คุณธรรมอย่างนี้เขาไม่เอามาอวดมาโม้กันหรอก แต่พวกเราเวลาพระพุทธศาสนาสอนเรื่องนี้จริงๆ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะมันยังไม่มีแบบอย่าง ไม่มีตัวอย่าง มันเป็นข้อเท็จจริง พอเราไปเรียนมาแล้วเราก็จะเลียนแบบรูปแบบ สิ้นค้าเทียมเลียนแบบ แล้วก็ทำไม่ได้ อย่างนั้นไง

ถ้ามันทำได้นะ ทำได้เป็นสัจจะเป็นความจริงในใจของเราละ ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่คืออย่างนี้ หลวงปู่ชอบอย่างนี้ หลวงปู่ฝั้นอย่างนี้ ทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วท่านมาไขว้ใหม่ ท่านมาอวดอ้างใหม่ แต่ในหมู่สงฆ์รู้จัก ในหมู่สงฆ์เหมือนกับพวกเรา เราเป็นคนที่มมีปัญหาด้วยกัน เราจะให้เพื่อนหลอกใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ในหมู่สงฆ์ คนที่บวชมาเขาก็มีสติมปัญหาของเขาทั้งนั้นนะ เขาจะให้ใครมาหลอกเราได้ เราหาครูบาอาจารย์ เราจะไปให้ครูบาอาจารย์หลอกเราหรือ คุณติ กว่าภาชนะไว้ ติฏฐิมานะในหัวใจมหาศาล กว่าที่มันจะหงายขึ้นมาได้ กว่ามันจะยอมรับเหตุและผลขึ้นมาได้ ถ้ายอมรับเหตุและผลขึ้นมาแล้ว เวลาเริ่มต้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ให้ศรัทธาความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ เป็นอริยทรัพย์ลากพวกเราเข้ามา มาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติแล้ว กาลามสูตร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่ให้เชื่อใครนะ ให้เชื่อปัจจัยตั้ง ให้เชื่อสัจจะ ความจริงที่เกิดขึ้นมาในหัวใจ แต่มันก็อีกแหละ พวกเราดูภาวะที่อ่อนด้อย ลมพัดใบไม้ไหว เชื่อไปหมดเลย เวลาเขาพูดอะไร เชื่อไปหมดเลยนะ

แต่ถ้ามันไม่เชื่อๆ คนที่เขาจะมีสติมีปัญหา คนที่เขาจะทรงคุณธรรมได้ เขาต้องมีสติมีปัญหา มีภาวะอย่างนี้ ไม่เชื่อสิ่งใดง่ายๆ สิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้ว ถ้ารู้เห็นแล้วต้องพิจารณา ต้องแยกต้องแยะ ต้องค้นต้องคว้า ต้องพิจารณาจนกว่ามันจะเป็นความจริง ตรวจสอบแล้วตรวจสอบอีกใจ ทำซ้ำๆ ใจ ถ้ามันเป็นจริงมันจะเป็นจริงขึ้นมาแบบนี้ไง ถ้าเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม

นี่ไง ที่ว่าทำไมในวงกรรมฐานถึงเชื่อครูบาอาจารย์ เชื่อเพราะท่านเป็นความจริงใจ ถ้าเป็นความจริงแล้วความจริงก็อยู่กับท่านไง อยู่กับท่านได้พิสูจน์ตรวจสอบกันมาไง ถ้ามันเป็นความจริง เป็นความจริงอย่างนั้นไง แล้วความจริงอย่างนี้ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ว่าการ ครูบาอาจารย์ร่อยหรือไปเรื่อยๆ ครูบาอาจารย์เราร่อยหรือไปเรื่อยๆ เพราะสิ่งที่มีมันจะเป็นความจริงอย่างนั้น เป็นความจริงอย่างนั้นนะ คุณ ลูกของเรา ลูกของเราความรู้สึกลึกซึ้งก็ยังไม่เหมือนกัน แล้วคนที่คิดดีทำดีว่าจะได้มา เขาต้องสร้างบุญกุศลของเขา มา เวลาคิด คิดแต่สิ่งที่กระทบกระเทือนในหัวใจ เขาก็ได้สร้างบาปอกุศลของเขา มา การทำมาๆ มันอยู่ที่ทำมาทั้งนั้นแหละ นี่จิตนิสัย ความรู้สึกนึกคิด มันอยู่ที่เราทำมา เขาเรียกจิตนิสัย

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลานั่งสมาธิไปแล้วเป็นสมาธิเฉยๆ ที่ไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใด นั่นก็เป็นอำนาจวาสนาของคน คนที่นั่งสมาธิไปแล้วไปรู้เห็นสิ่งต่างๆ มันต้องมีครูบาอาจารย์ที่ถึงใจ สิ่งต่างๆ จิตออกรู้ทั้งนั้นนะ จิตที่มันออกรู้ จิตที่มันสงบพอระงับแล้วมันออกรู้สิ่งต่างๆ มันก็เป็นจิตนิสัยอย่างนั้น มันก็ต้องมีสติปัญญาขบขึงไว้ รั้งไว้ รั้งไว้ให้มันเป็นตัวของตัวมันเอง ใจอย่าไปเที่ยวคว้าสิ่งที่เราดูเราเห็นใจ สิ่งที่เราดูเราเห็นนี้ยังไม่เป็นประโยชน์ขึ้นมา มันยังไม่เป็นประโยชน์ใจ มันจะเป็นประโยชน์ต่อเมื่อจิตสงบแล้วเห็นสติปัญญา ๔ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะเป็นประโยชน์ต่อเมื่อเราใช้ประโยชน์

เราเรียนหนังสืออยู่ เรียนเราก็เรียนหนังสือ จบแล้วทำงานทำ ถ้ามีงานทำแล้ว มีผลประโยชน์แล้ว อันนั้นก็จะเป็นประโยชน์มา เรียนแล้วทำงานด้วย เดียวนี้เขาเรียนด้วยทำงานด้วยมันก็มีอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วเวลาเรียน เราก็ขวนขวายเรียนของเราไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราศึกษา เราก็อศึกษาของเรา เราจะปฏิบัติเราก็อปฏิบัติของเรา แล้วเวลาจะทำสมาธิก็เป็นสมาธิ ถ้ามันจะใช้ปัญญาก็เป็นปัญญา มันเป็นขั้นเป็นตอนของมันไปไง มันเป็นขั้นเป็นตอน อริยสัจจะจะมีหนึ่งเดียวไง แต่ที่ว่ามันเป็นอยู่อย่างนี้เพราะมันเป็นอำนาจวาสนาของผู้ที่ปฏิบัติที่เขาปฏิบัติแล้วเขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาทำมามาก เขาทำสิ่งใดเขาจะประสบความสำเร็จ เขาจะประสบความสำเร็จของเขา

แต่ถ้าเราเวไนยสัตว์ยัง ๕๐-๕๐ กิ่งๆ แต่เราถ้าขวนขวายของเรามันจะเป็นประโยชน์กับเราไง แต่คนที่เขาทำมาน้อย ทำมาน้อยที่กว่าภาชนะไว้ไง เขามีความรู้ท่วมหัว รู้ไปทุกเรื่องเลย แต่เขาไม่คิดจะช่วยตัวเองเลย เขาไม่เคยคิดจะหาสัจจะความจริงของเขาเองเลย ของเขาเองคือใจของเขา เขาต้องพิสูจน์ใจของเขา การประพฤติปฏิบัติคือการพิสูจน์ใจกัน

การชนะใจของตนเองคือสัมมาสมาธิ การแพ้ใจของตนเองนั่นคือกิเลสตัณหาความทะยานอยากเหยียบย่ำทำลาย เราแพ้ตัวเองตลอด เราไม่เคยชนะตัวเองแม้แต่หนเดียว ถ้าเราชนะตัวของเราเองได้ จิตมันต้องสงบได้ สงบได้ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา นี่เราพยายามค้นคว้าศึกษาหัวใจของเราไป นี่ไง ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่เพราะว่าเอาชนะตนเองไป

สงครามเกิดมากน้อยขนาดไหน เกิดแล้วมันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ ผู้แพ้ก็ไปรวบรวมขึ้นมาใหม่ แล้วก็มาต่อสู้กันอย่างนั้นไม่มีวันจบวันสิ้น ความรุนแรงไม่มีวันจบวันสิ้น การให้อภัยต่อกัน การมีสติปัญญาที่ระลึกถึงกัน สิ่งนี้เท่านั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเน้นย้ำเลย “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

เวร ถ้ายังจองเวรจองกรรมต่อกันไป ไม่มีวันจบวันสิ้น เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวรแล้วไม่จองอย่างไรล่ะ ไม่จองมันก็ต้องกลับมาที่ตัวเรานี่ไง เราต้องหาเหตุผลให้หัวใจเรายอมรับการกระทำอันนั้นไง ยอมรับถึงการกระทำที่เขาทำกับเราไง ถ้าเขาทำกับเรา เวลาครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระที่ยิ่งใหญ่นะ แล้วมีคนไปกระทำท่าน นั้นนะเวรกรรมมหาศาล

หลวงปู่สาม ครูบาอาจารย์ของท่านชุกงศ์ไป นั่งเข้าสมาธิอยู่ เขาเอาหินปามาเข้าเต็มหน้าเลยนะ เลือดนี้เต็มหมดเลย แต่ท่านอยู่ในสมาธิของท่าน เวลาออกจากสมาธิมานี้เลือดทั้งนั้นเลย แล้วผู้กระทำความมันไปไหนนะ แล้วท่านมีอะไรด้วยล่ะ ท่านไม่เห็นมีอะไรเลย นี่กรรมของเขาไป

ถ้าเรามีสติมีปัญญาพยายามจะดูแลหัวใจของเราไม่ให้กิเลสค้นหาความทะยานอยากมา กระตุ้นในใจของเรา ถ้ามันมีเหตุมีผลขึ้นมา มันยอมรับ ความยอมรับอย่างนั้น จะบอกว่ามันไม่ เป็นความทุกข์ แต่คนทำ คนทำนั่นนะ เพราะอะไร เพราะในสังคมเรา สุภาพบุรุษรังแก สุภาพสตรีก็รับไม่ได้ ผู้ใหญ่รังแกเด็ก เราก็กับกันไม่ได้ แล้วทางโลกไปกระทำผู้ทรงศีล แล้วผู้ นั้นเป็นผู้ที่บริสุทธิ์เข้าไปอีก มันรับได้ไหม แม้แต่ทางโลกยังรับกันไม่ได้ แล้วเวรกรรมล่ะ

นี่ไง เวย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ครูบาอาจารย์ของเราท่านไม่จองเวรจองกรรมใคร ทั้งสิ้น นั่นล่ะมันถึงเกิดกรรมที่ยิ่งใหญ่ กรรมที่เขาการกระทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้น คุณติ เวลาหลวง ตามหาบัวออกมาโครงการช่วยชาติ ไอ้คนปากเบี้ยว ไอ้คนเดินไม่ได้ไปขอมมาลาโทษท่าน เยอะแยะ เคี้ยวๆ ก็ไปขอมมา เคี้ยวๆ ก็ไปขอมมา

เห็นว่าท่านออกมาโครงการช่วยชาติ ไปดิฉันนินทาท่าน คิดสບประมาทท่าน ถึงเวลาแล้ว นะ ไปขอมมากันนะ เช้าๆ นี่เต็มไปหมดเลย คนนู้นมาขอมมา คนนี้มาขอมมา แต่ท่านไม่คิดใจ ใครเลย

ท่านพูดอยู่คำหนึ่ง เวลาโครงการช่วยชาติ ท่านพอใจทุกๆ เรื่อง เสียใจอยู่อย่างเดียว เท่านั้นล่ะ คนมันตกรอกเวจิกันเยอะ เสียใจอยู่เรื่องเดียว เรื่องที่คนมันไม่รู้แล้วมันกล่าวโจมตี ไอ้พวกนี้ตกรอกเวจิกันโดยไม่รู้ตัว

ท่านกลับไปเมตตาเขา ท่านกลับไปสงสารเขา ท่านกลับไปเห็นใจเขา เพราะเขามีคบอด เขาถึงได้ทำแบบนี้ พุดถึงเวลาเรื่องของเราเรื่องของกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง สอน เวย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เอวัง